

Repítőszárnyas magokat kora tavaszszal a fák alatt is találhatunk, mert a csíráképes magok nehezebbek, nem repülnek túl messzire, sőt, a fák alatt tavaszra már meggyökerezedett fiatal magoncok is nőnek.

AZ ATLASZ-CÉDRUS

Harmadik emeleti egyetemi szobám ablakából a Budai Arborétum fenyves tisztására látok, ahol a tágas gyepfelület szegélyében egy pompás Atlasz-cédrus áll. A cédrus tetejére gyakran száll le egy szürke gém, amely valószínűleg főként a kerti tó halait figyeli ugyan, de minden bizonnyal hozzám hasonlóan gyönyörködik a cédrus szépségében is. Az Atlasz-cédrus lenyűgöző, terebélyes koronájával, kékesszürke lombzatával a legismertebb és legkedveltebb örökzöld fák egyike.

Az Atlasz-cédrus (*Cedrus atlantica*) Észak-Afrikában honos, Marokkó és Algéria hegyvidékein, az Atlasz- és a Rif-hegységekben, mintegy 1000-2000 méteres magasságban fordul elő, eredeti termőhelyéről kapta a magyar elnevezését is. Csodálatos, nagy fává fejlődhet, az eredeti hegyvidéki, csapadékosabb, páradús termőhelyén magassága elérheti a 30-40 métert is. Idős képviselői igen hosszú, akár ezeréves életkort is elérhetnek. A fája igen

értékes, mivel ellenálló és nagyon tartós, ezért sok helyen hatalmas mennyiségben irtották ki már az ókorban is a cédruserdőt, s a libanoni cédrussal együtt például hajóépítésre és épületfaként, templomépítésre is használták.

A növény az 1840-es évek táján került Nagy-Britanniába, s terjedt el a szigetországban, illetve később Európa más területein is.

Az Atlasz-cédrus a mi környezeti viszonyaink között általában 15-20 méter magas fává fejlődik. Koronája fiatalon kúpos, idősebb korára ágrendszere szétterülő. Nagyon mutatós, ívesen lehajló végű, vízszintes ágemeletei festői látványt nyújtanak. Kérgé fiatal korában világosszürke, hosszú ideig sima felületű, később kisebb pikkelyekre töredező.

A kékes-, szürkészöld vagy ezüstösszürke tűlevelek elhelyezkedése nagyon érdekes, az európai vörösfenyőhöz hasonlóan ugyanis a vastos rövidhajtások végén csomókban találhatók, melyekben akár 30-40 tűlevél is helyet foglalhat, a vékonyabb hosszúhajtásokon azonban a tűk egyesével, szórtan állnak.

Az Atlasz-cédrus virágai egylakiak, így a hím- és nőnemű virágzatok azonos növé-

DIGITALSTAND

OLVASSA A KERTBARÁT MAGAZIN DIGITÁLIS VÁLTOZATÁT!

Nem kell tárolni,
virtuális könyvespolcán bármikor elérí

Ajándékba is vásárolható

Kiadványát több eszközön is elérheti

Pár kattintással azonnal olvasható, előfizethető

WWW.DIGITALSTAND.HU/KERTBARATMAGAZIN

nyen, de elkülönülten helyezkednek el. Szokatlan módon a porzós virágai ősszel, október közepe táján nyílnak, s a virágzat felnyílásakor óriási tömegben fújja ki belőlük a szél a sárga virágpórt. A nőivarú virágok megfásodó tobozvirágzatot alkotnak. A tobozok rendszerint a harmadik évre érnek meg, ezt követően viszont sok más fenyőfajjal ellentétben nem egészben hullanak le, hanem tobozpikkelyekre esnek szét. A tobozpikkelyek a toboztengely mentén csavarvonalban leperegnek, s közülük pörögve messzire szállnak a repítőszárnyas magok, a fa alját pedig vastagon beborítják a bársonyos felületű tobozpikkelyek.

HOL LÁTHATJUK?

Hazánkban számos park, arborétum és gyűjteményes kert impozáns cédrusaiban gyönyörködhetünk, sok más társuk mellett híresek például a badacsonyi Folly Arborétum vagy az Agostyáni Arborétum egyedei, szép példány díszlik a Soroksári Botanikus Kertben is.

A fa csodálatos megjelenésével, jellegzetes ágrendszerével, szürkés lombzatával délies hangulatot sugároz. Nagyobb kertbe vagy parkba célszerű elhelyezni. A napos, meleg, védett fekvésű, párás területek ideálisak számára, kedveli a jó vízáteresztő, szárazabb, meszes talajokat. Fiatalon az igazán zord telek alatt kissé fagyérzékeny lehet, ezért ebben az életkorban érdemes még takarni a növényt.

A *Cedrus atlantica* alapfajt magvetéssel viszonylag könnyen lehet szaporítani. A tobozokat még zárt állapotban, a felnyílásuk és szétesésük előtt gyűjtsük be, s a tavaszi vetésig száraz, hűvös helyen tároljuk. Vetés előtt áztassuk őket két napig vízben, majd onnan kivéve rövid szikkadás után szétcsavarva, szétmorzsolva a tobozokat, a magokat válogassuk ki a pikkelylevelek közül. Április közepén-végén, a vetést megelőzően a magokat célszerű egy napon át langyos vízben áztatni, de ha korábban kissé nedves körülmények között töltötték az időt, akkor erre nincs is szükség, hamar csírázni kezdenek. Töltsünk meg egy szaporítóládát vagy nagyobb cserepet steril közeggel, ez lehet például tőzeg is, s a közeg felületére szórjuk rá a magokat. Még csak takarni sem kell,

HOGYAN? KÉRHETEK MAGOT

Küldjön 135 forinttal fölbélyegzett válaszborítékot a következő címre:
SZIE KERTK Dísnövénytermesztési
és Dendrológiai Tanszék
Sütöriné dr. Diószegi Magdolna
1518 Budapest, Pf.: 53.

vagy ha mégis, akkor igen vékonyan fedjük be a magokat a közeggel, s alaposan öntözzük be. Az edények tetejére érdemes üveglapot fektetni, hogy ne száradjon ki túlságosan hamar a „magágy”. Kerüljük viszont a túlzott nedvességet, mert gombabetegségek támadhatják meg a kikelő magoncokat. Palántadőlés ellen célszerű néhány alkalommal gombaölő szeres beöntözést végezni. A fiatal növényeket fagyérzékenyséjük miatt az első három évben fagymentes, de hűvös helyen teletessük, a kiültetést követően pedig még néhány évig mindenképpen takarjuk őket a téli hidegek ellen.

Sütöriné dr. Diószegi Magdolna